

ANTIKVARISK DOKUMENTATION IGELBODA STATION, NACKA

2013-10-07

Uppdrag: 251376, Dokumentation Igelboda station, Nacka

Titel på rapport: Dokumentation Igelboda station

Status:

Datum: 2013-10-07

Medverkande: Fredrika Mellander Rönn, Jonas Sundwall

Beställare: AB Storstockholms Lokaltrafik
c/o Michel Tabrizi, ÅF Infrastructure AB

Kontaktperson: Michel Tabrizi

Konsult: Namn, Företag

Uppdragsansvarig: Fredrika Mellander Rönn

Handläggare: Namn, Företag

Kvalitetsgranskare: Namn, Företag

Revideringar

Revideringsdatum ÅR-MÅN-DAG

Version: Namn, Företag

Initialer: Namn, Företag

Författare:

Datum: 2013-10-07

Handlingen granskad av:

Datum: ÅR-MÅN-DAG

Tyréns AB
118 86 Stockholm
Besök: Peter Myndes Backe 16

Tel: 010 452 20 00
www.tyrens.se

Säte: Stockholm
Org.Nr: 556194-7986

Innehåll

Bakgrund och omfattning	4
Historik	4
Igelboda Station	4
Byggnadsbeskrivning	5
Nuvarande skick.....	5
Exteriör	6
Interiör	10
Plan 1	10
Plan 2	18
Vind	22
Källare	22
Kultuhistoriska värden.....	23
Gällande skydd	24
Kultuhistoriskt värdefulla byggnadsdelar	24
Underlag.....	26
Bilaga 1.....	27

Bakgrund och omfattning

Igelboda station vid Saltsjöbanan, uppförd 1913, är en kulturhistoriskt värdefull byggnad, utpekad i Nacka kommuns kulturmiljöprogram. 27 februari 2013 skadades stationsbyggnaden i en eldsvåda. Tyréns AB har på uppdrag av AB Storstockholms Lokaltrafik utfört en antikvarisk dokumentation av stationsbyggnaden Igelboda 55:1, i Saltsjöbaden. Arbetet har innefattat en kort sammanställning av historik samt dokumentation genom fotografering och beskrivning av byggnaden exteriört och interiört. Platsbesök utfördes 2013-09-18. Ritningar över plan 1 och 2 från 2008 har tillhandahållits av beställaren. Dessa har justerats med utgångspunkt från dagens planlösning och rummen har numrerats för att underlätta inventeringsarbetet. Plan över källaren och fasadritningar saknas i dagsläget. Arbetet har utförts av Fredrika Mellander Rönn (uppdragsansvarig) och Jonas Sundwall (praktikant).

Historik

I och med industrialismens intåg i Sverige under 1800-talets andra hälft kom urbaniseringen att öka markant. Städernas bostadsbrist och trångboddhet var vid tiden för sekelskiftet närmast extrem vilket fick exploatörer att inspireras av tyska och engelska idéer om att bebygga städernas ytterområden. Idén gick ut på att anlägga villaförorter där människor skulle bo glesare i natursköna områden samtidigt som kravet var att kommunikationen in till staden löstes på ett effektivt sätt. Ett tydligt exempel som kan sägas representera dessa idéer och sekelskiftsideal är den då nya villastaden och societetsbadorten Saltsjöbaden med tillhörande järnvägslinje, Saltsjöbanan.

Saltsjöbanan, som inledningsvis gick mellan Saltsjöbaden och Slussen, skapade förutsättningar för pendling in till staden och intill dess sträckning växte så småningom ytterligare villaförorter fram. De små samhällena byggdes oftast av privata byggherrar och bostäderna anpassades vanligtvis till samhällets medel- och överklass. Under 1910-talet utökades banan med sträckan Igelboda-Solsidan.

Igelboda Station

Igelboda stationshus uppfördes 1913 i samband med att Saltsjöbanan utökades med sträckan till Solsidan. Byggnaden fungerade som stationshus med väntsal och stinsexpedition. När Saltsjöbanan fick central

*Den ursprungliga perrongen med stationen i bakgrunden
Bild: Nacka kommuns bildarkiv. Årtal: okänt.*

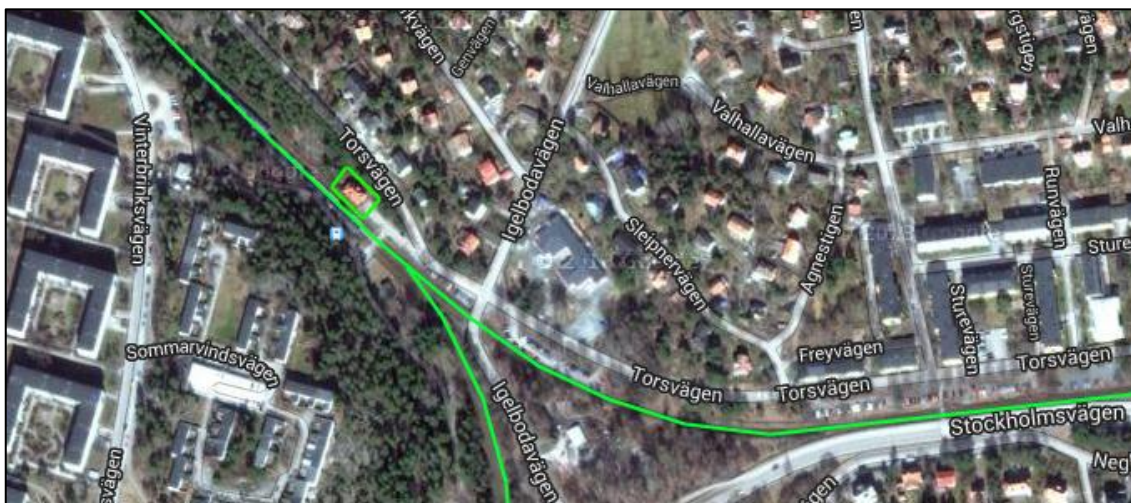
*Stationen sedd från den nuvarande perrongen.
Bild: Nacka Kommuns bildarkiv Årtal: okänt.*

trafikledning i slutet av 1930-talet upphörde stinsfunktionen och bostaden på övervåningen hyrdes ut till olika personer med anknytning till de som drivit tågtrafik på banan. Väntsalen kan ha haft kvar sin funktion fram till 1960-talet. Rum 103 på bottenvåningen har fungerat som pausrum fram till branden.

Husets arkitekt är idag okänd men det är sannolikt att Gustaf Hugo Sandberg, som ritat stationshusen i Storängen och Solsidan också ritat Igelboda stationshus. Antagandet grundas på att byggnaderna ursprungligen hade samma exteriöra utformning, vilket man kan se genom att jämföra äldre fotografier. Även Tattby station har samma utförande och med stor sannolikhet är det samma upphovsman till alla dessa fyra stationer. Byggnaderna har drag av det tidiga 1900-talets nationalromantiska stil med höga valmade sadeltak och småspröjsade fönster, och en karaktäristisk indragen öppen veranda i ena hörnet. De skiljer ut sig i mängden av andra stationshus efter banan.

Byggnadsbeskrivning

Stationshuset som är byggt 1913 ligger intill Saltsjöbanan och är beläget framför en liten höjd i ett lummigt område med närhet till den intilliggande villabebyggelsen. Byggnaden har under åren genomgått en del förändringar både exteriört och interiört. Efter att ha jämfört äldre ritningar och fotografier med moderna dito, samt besökt och undersökt byggnaden kan det bland annat konstateras att exteriören förändrats genom att takkuporna förstörats, den ursprungliga tegeltakbeläggningen har bytt ut och en del av de småspröjsade fönstren har ersatts av modernare alternativ utan spröjs. Interiört har planlösningen på bottenvåningen (plan 1) delvis ändrats; äldre innerväggar har tagits bort och nya tillkommit.

Igelboda Station och Saltsjöbanan markerat med grönt. Bild: Google Maps.

Nuvarande skick

Ingen verksamhet bedrivs just nu i byggnaden till följd av den brand som utbröt 27 februari 2013. Byggnaden skadades delvis svårt av branden, delar av övre plan (rum 201, 202, 203, och 204), dess fasad och tak drabbades värst. Nedre plan drabbades inte lika hårt av branden; hallen och trappan (rum 107 och 109) är här de värst skadade. Nedre plan har dock fått omfattande vattenskador till följd av släckningsarbetet. De delar som är helt oskadda efter branden och släckningsarbetet är det f.d. bagagerummet i husets nordvästra del, numera signalställverksrum, och källaren. Efter branden har det skadade taket och trasiga fönster täckts för att förhindra ytterligare skador. Byggnaden har trots skadorna som branden orsakat kvar stora delar av sin exteriöra gestaltning. Den yttre formen är i huvudsak bevarad, liksom byggnadsdetaljer som panelfasaden och ursprungliga fönster och dörrar.

Byggnaden sedd från söder. Foto: F. Rönn Mellander Tyréns AB

Mindre takkupa på byggnadens nordöstra sida
Foto: F. Mellander Rönn. Tyréns AB

Nordvästra gavelfasaden med förstukvist
Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB

Exteriör

Stationen är en rektangulär byggnad i 1,5 våning. Sydvästra fasaden mot spåren har en indragen veranda, tre entréer och totalt sex fönster, varav fyra är småspröjsade.

Sydöstra gavelfasaden har två småspröjsade fönster, ett i gavelfasaden och ett mindre källarfönster i sockeln.

Nordöstra fasaden har åtta småspröjsade fönster och en fyllningsdörr.

Nordvästra gavelfasaden har en entré med förstukvist och ett småspröjsat fönster.

Samtliga småspröjsade fönster är ursprungliga och består av två- eller trelufts-fönster med mittpost och okopplade bågar med tio rutor i varje. Vissa fönster har innerbågar.

Grund/Sockel: Murad av natursten

Stomme: Förmodligen plankstomme

Fasadmaterial: Liggande panel på förvandring, rödmålad med vitmålade listverk

Takform: Valmat sadeltak med utskjutande takfot. Takfoten är inklädd med vitmålad pärlspont som är gerad över hörnen. Det finns fyra stora takkupor, en på varje takfall samt en mindre takkupa intill den större på nordöstra långsidan. På byggnadens nordvästra sida skjuter takfallet ut och bildar tak över den förstukvist som finns här.

Inklädd takfot med gerat hörn.
Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB

Skorsten: Murad skorsten utan utkragning upptill (se foton sid 6). Fotografier föreställande Tattby station visar skorstenar med en pyramidformad huv, med två respektive tre rököppningar på sidorna. Då dessa två stationer i övrigt är nästan identiska leder det till antagandet att Igelbodas skorstenar ursprungligen haft samma utförande som Tattbys.

Äldre vykort föreställande Tattby stationshus med ursprungliga skorstenar Årtal: okänt.

Takmaterial: Enkupigt tegel av nyare typ. Vitmålade takfotsbräder.

Stuprör/rännor: Svarta hängrännor och stuprör av nyare typ, med mjuka böjar.

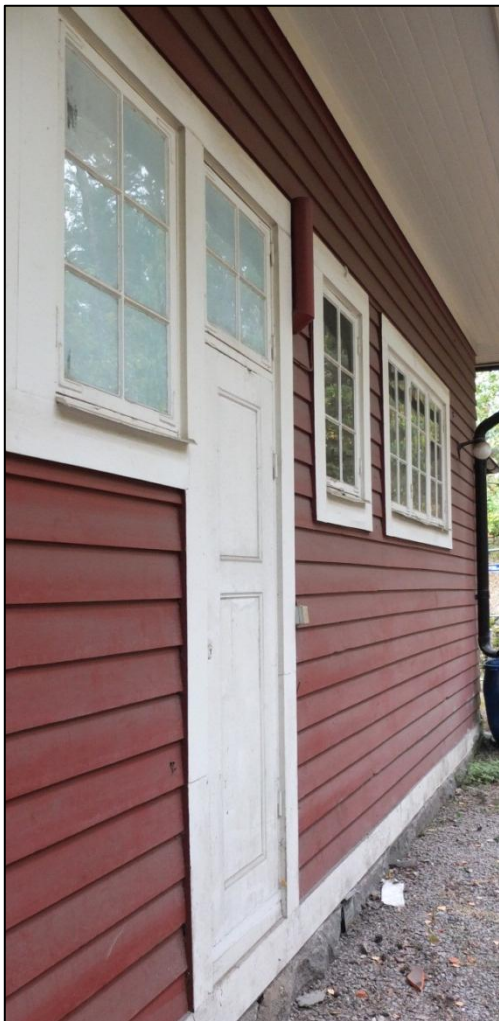
*Ursprungligt fönster på byggnadens sydöstra gavelfasad
Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB*

Fönster: Ursprungliga småspröjsade fönster (se skiss bilaga 1) och sekundära fönster över hörnet i den f.d. stinsexpeditionen samt nyare tvåluftsfönster i takkuporna.

Fönsteromfattningar: Släta omfattningar av trä, vitmålade.

*Ursprungligt spröjsat fönster
på sydvästra fasaden
Foto: Fredrika Mellander
Rönn, Tyréns AB*

*Nordöstra fasaden med ursprungliga fönster och dörren till den f.d. herrtoiletten.
Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB.*

Stationsbyggnaden sedd från den nuvarande perrongen. Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB.

Dörrar: Entré till f.d. väntsal försedd med ombyggd fyllningsdörr, där man täckt dörren med stående panel utvändigt. Invändigt har dörren tre fyllningar, två stående och en glasad övre fyllning med träspröjs. Denna fyllning är nu av spegelglas.

Entré till f.d. stinsexpedition är försedd med en svart trädörr med glsruta av nyare typ, troligtvis 1990- till 2000-tal.

Entrédörren till det f.d. bagagerummet är en svart trädörr med stående panel av äldre typ, uppskattningsvis 1940- till 1950-tal.

Källardörren är av 1950-talstyp med vitmålad karosseripanel och ett kvadratisk fönster upptill. Insidan är täckt med en slät ljus skiva.

Entrédörren på byggnadens nordvästra fasad är av samma typ som dörren in till den f.d. väntsalen, d.v.s. en fyllningsdörr med två fyllningar nedtill och en glasad fyllning med träspröjs upptill.

På byggnadens nordöstra fasad finns den från insidan igensatta dörren in till den f.d. herrtoiletten kvar. Det är en smal vitmålad fyllningsdörr med två fyllningar och överljus.

Tillbyggnader: Framför den sydvästra fasaden finns ett utbyggt trädäck med räcke. Materialet i däckets är inte ursprungligt. Däcket var tidigare större och fungerade då också som perrong.

Den ursprungliga perrongen med stationen i bakgrunden. Foto: Nacka kommuns bildarkiv.

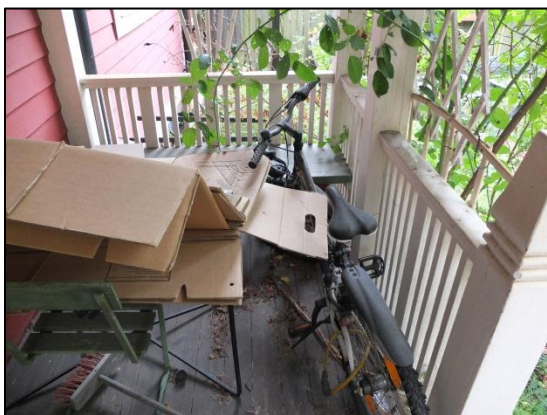

*Äldre belysningsarmatur på sydvästra fasaden
Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB*

Trappa till källare: En gjuten trappa i betong på byggnadens sydöstra gavelfasad, leder ner till källardörren. Sentida svart metallräcke.

Verandor: Mot spåret finns en indragen veranda med fast bänk och ursprungliga vita träräcken och profilerade stolpar. Här fanns entrén till väntsalen.

På byggnadens nordvästra fasad finns en förstuvist med fasta bänkar och samma sorts vita räcken och stolpar som på den indragna verandan.

Räcke och stolpe på förstuvist
Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB

Källartrappa med svart räcke.
Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB

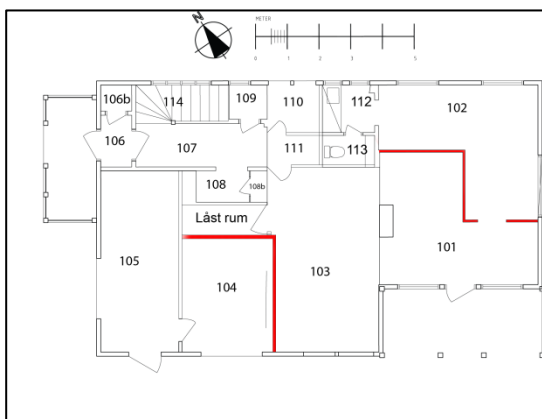
Sydvästra fasaden med fönster in mot f.d.
Stinsexpeditionen på den indragna verandan
Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB

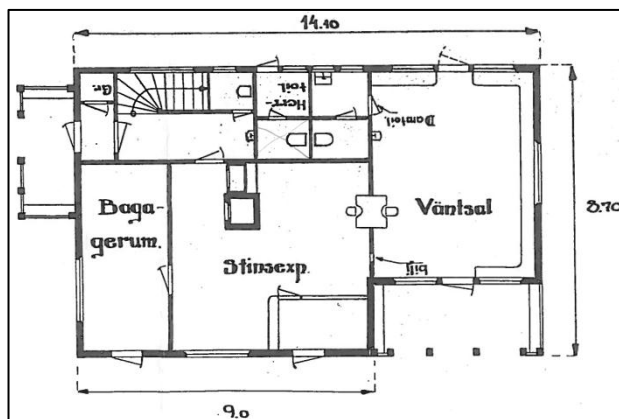
Räcke och fast bänk på indragen veranda
Foto: Fredrika Mellander Rönn, Tyréns AB

Interiör

Interiört har planlösningen på bottenvåningen (plan 1) ändrats en hel del; vissa innerväggar har tagits bort, nya har tillkommit. Det utrymme som tidigare var herrtoalett har byggts om och ett mindre pentry har installerats i det som tidigare var förrum till väntsalens toalett. I den tidigare väntsalen har rummet delats i två delar av en innervägg som inte går hela vägen upp till tak. I den tidigare stinsexpeditionen har fönster mot den indragna verandan satts in, troligtvis under senare tid. Stinsexpeditionen är precis som vänthallen numera avdelad med en senare tillagd innervägg. En planritning från 1935 har använts som underlag vid denna jämförelse. Planritningen antas i huvudsak visa bottenvåningens ursprungliga utförande. Möjligen är toaletterna senare tillskott.

*Befintlig planlösning bottenvåning. Numrering tillagd för att underlätta inventering.
Källa: Relationshandling plan 1. 2008-09-01*

*Planritning bottenvåning från 1935
Källa: Saltsjöbanan 100 år*

Plan 1

Rum 101 Ateljé (del av f.d. väntsal)

Golvet består av ett nyare parkettgolv med en likaså nyare profilerad golvsockel.

Väggarna är klädda med en brun vävtapet. Under ett av fönstren mot spåret finns en äldre sektionsradiator, troligtvis från 1940- till 1950-tal.

Taket utgörs av vita perforerade masonitskivor samt en vit hålkälstaklist. Taket har stora skador och under masoniten kan man se tidigare tak i form av vitmålad pärlspont.

I rummet finns en vitmålad murstock med nisch för en kamin.

Övriga snickerier i form av foder och lister är ursprungliga med undantag för öppningen i den senare innerväggen där foder är av senare typ.

*Murstock med kaminnisch rum 101
Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB*

Klinkergolv rum 102. Foto: Fredrika Mellander Rönn, Tyréns AB

Rum 102 Verkstad (del av f.d. väntsal)

Golvet lagt i ett ruttmönster med kvadratiska röda och vita klinkerplattor, troligtvis från 1940- eller 1950-talet.

Väggarna består av vitmålade skivor, troligtvis senare tillägg.

Mellan fönstren på den nordöstra långsidan finns en äldre sektionsradiator, troligtvis från 1940- till 1950-tal.

Taket är av samma typ som i rum 101, vita perforerade masonitskivor med en vit hålkälstaklist.

Insida av fast skåp i rum 103
Foto: F. Mellander Rönn,
Tyréns AB.

Rum 103 (del av f.d. stinsexpedition)

Rummet utgör personalrum med ett nyare pentry. Fast inredning i form av bänk med till hörande underskåp tycks vara från 1930- till 1950-tal, dock med senare beslag. Skåpen har invändigt rödmålad pärlspont. Detta kan vara en del av den ursprungliga väggens bröstning. Det finns även ett fast högt skåp som även det kan tänkas vara från 1930- till 1950-tal. Skåpet är rödmålat på insidan. I rummet finns också en vitmålad murstock med en hög nisch troligtvis för en golvstående kamin. Bredvid murstocken finns en äldre sektionsradiator, troligtvis från 1940- till 1950-tal.

Golvet är en gråfärgad plastmatta med en vit oprofilerad golvsockel.

Väggarna är genomgående vitmålade.

Taket som är nedpendlat består av vita akustikplattor med synligt bärverk av metall. Ingen taklist.

Murstock med kaminnisch
rum 103. Foto: F. Mellander
Rönn, Tyréns AB

Rum 104 (del av f.d. stinsexpedition)

Rummet som tycks ha fungerat som kontor har fasta vägghyllor längs två av väggarna. Hyllorna är troligtvis uppsatta i samband med att stinsexpeditionen delats av. Med tanke på hyllornas material och utformning kan det tänkas att de tillkommit under 1930- till 1950-tal. Hängande från taket finns ett senare tillägg i form av ett ventilationsaggregat.

Golvet består av en brun linoleummatta som troligtvis är ursprunglig. Kanske har den tidigare täckt hela golvet i det som var stinsexpeditionen? Golvsockeln som är mycket enkel och robust i formen är även den av äldre typ, möjligtvis från tiden när stinsexpeditionen delades av, 1930- till 1950-tal.

Väggarna mot ytterväggen har en rödmålad pärlspont av samma typ som beskrivits i de fasta skåpen i rum 103. Pärlsponten kröns halvvägs upp på väggen av ett horisontellt listverk som antyder en tidigare bröstning. De övriga väggarna är täckta av omålade masonitskivor.

Taket har en vitmålad pärlspont med vit hålkälstaklist.

Fönsterfodren är profilerade och av något grövre typ, målade i samma röda färg som väggens pärlspont. *Dörrfodren* är brunmålade och troligtvis ursprungliga.

Fasta hyllor, röd pärlspont, fönsterfoder och horisontellt listverk i rum 104. Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB

Troligen ursprungligt linoleumgolv och äldre golvsockel rum 104. Foto: Fredrika Mellander Rönn, Tyréns AB

Fasta hyllor och troligen ursprungligt linoleumgolv rum 104. Foto: Fredrika Mellander Rönn, Tyréns AB.

Ursprungligt dörrfoder med skursockel och sockellist.
rum 105. Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB

Rum 105. Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB

Rum 105 Signalställverksrum (f.d. bagagerum)

Rummet som tidigare var bagagerum fungerar nu som signalställverksrum och har en ställning med elektronisk utrustning monterad från golv till tak i rummets mitt.

Golvet består av en plastmatta med ett brunrött medaljongmönster, troligtvis från 1960- eller 1970-talet. Det finns två olika typer av golvsocklar i rummet. Båda är höga och brunmålade, men den ena är av samma enkla typ som i rum 104 medan den andra är profilerad.

Väggarna som delvis kan vara ursprungliga är målade i beige kulör. Under fönstret på den nordvästra gaveln finns en äldre brunmålad sektionsradiator, troligtvis 1940- till 1950-tal.

Taket består av vita skivor.

Fönster- och *dörrfoder* är profilerade och av äldre typ.

Rum 106 & 106 b Farstu med garderob

Rummet fungerar som farstu med tillhörande garderob.

Entrédörren är en vitmålad fyllningsdörr med två stående och en liggande fyllning, där den översta har en glasfyllning. Dörren är fint profilerad och sannolikt ursprunglig, men försedd med nyare beslag och lås.

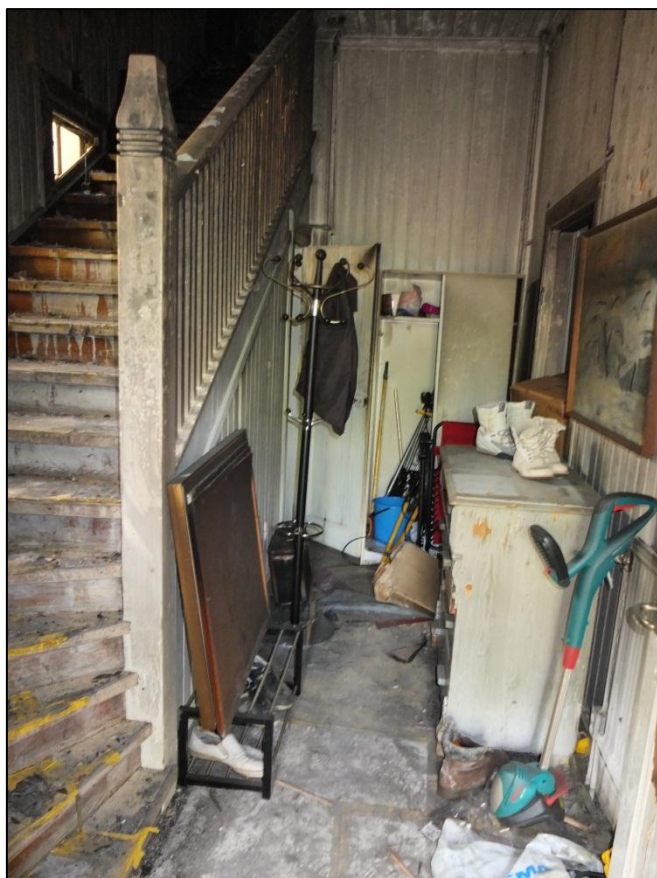
Dörr mot rum 107 är av samma typ, vit med två stående och en liggande fyllning, men här är också den övre fyllningen av trä. Man har även på denna dörr bytt till nyare beslag och lås. Samtliga dörrfoder är vitmålade och profilerade.

Garderobsdörren till 106 b har två fyllningar och den är mindre och smalare än de andra två dörrarna, men även den har fina detaljer i form av t.ex. ursprungligt lås. Garderoben med dess väggfasta hyllor kan vara ursprunglig alternativt senare tillagt under 1930- till 1950-tal.

Golvet består av en plastmatta, med en vit profilerad golvsockel av samma typ som i rum 105.

Väggen har vitmålad pärlspontpanel från golv till tak

Taket har vitmålad pärlspont med en vit hålkälstaklist.

Rum 107 Hall

Detta rum utgör en liten hall med tillhörande trappa upp till övre plan.

Golvet har en ljusbeige plastmatta med en vit profilerad sockel.

Väggar och tak är täckta med vitmålad pärlspontpanel och taklisten är av typen hålkäl.

Rum 108 & 108 b

Dessa två rum består av en slags klädkammare med tillhörande garderob.

Golvet är belagt med en plastmatta.

Väggarna består av pärlspontpanel och vitmålad papp.

Taket är täckt med pärlspont och vitmålat, med en vit hålkälslist.

Garderoben har en vit tvådelad fint profilerad fyllningsdörr med två fyllningar i den nedre delen och en fyllning i den övre delen. Den är utförd i samma stil som dörrarna i rum 106, troligtvis ursprunglig.

Rum 107. Foto: Fredrika Mellander Rönn, Tyréns AB.

Rum 109 Tvättstuga

Rummet som finns under trappan upp till plan två har enligt ritningen från 1935 tidigare varit wc och fungerar idag som en mindre tvättstuga.

Dörr in till detta rum är en vitmålad smal profilerad fyllningsdörr med ursprungligt lås.

Golvet utgörs av grå, sintrade klinkerplattor som kan antas vara från 1930- till 1950 tal. Golvsockeln är vit, och helt oprofilerad.

Väggarna och taket är klädda med vit pärlspont och taklisten är tunn och enklare profilerad.

Pärlspont, dörrfoder, golvsockel och klinkergolv i rum 109

Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB

Ursprunglig tvådelad fyllningsdörr i rum 108b

Foto: Fredrika Mellander Rönn, Tyréns AB

Rum 110 Toalett (f.d. herrtoilette)

Golv och golvsockel utgörs av gula rektangulära klinkerplattor.

Väggen är delvis klädd med vitt kakel av olika typer. Vid toaletten är kaklet rektangulärt och uppsatt liggande som en bröstning, upptill avslutad med en rundad kakellist. Motstående vägg har en bröstning i ordinarit kvadratisk kakel och här saknas avslutande list. Ovanför bröstningen består väggen av grönmålade träskivor.

Taket är nedpendlat och har vita akustikplattor med synligt bärverk precis som i rum 103. Taklist saknas.

Toalettstolen är av senare typ.

Övrigt: I ytterväggen finns en igensatt entrédörr.

Rum 110 med gult klinkergolv och kaklad vägg
Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB

Rum 111 Tvätttrum (f.d. toalett)

Dörr mot rum 110 är av äldre typ, 1930- till 1950-tal, och vitmålad. Dörren mot rum 103 är av nyare slag och insatt senare, uppskattningsvis 1990-tal. Denna dörr finns inte utritad på ritningen från 1935. Handfatet i rummet är av nyare slag.

Golv och golvlist består av gul rektangulärt klinker.

Vägg av grönmålad perforerad masonit.

Taket består av nedpendlade akustikplattor med synligt bärverk. Det finns ett grönt tak av perforerade masonitskivor under det nyare taket. Taklist saknas.

Rum 111 med gult klinkergolv och väggmaterial av grön perforerad masonit. Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB

Rum 112 med senare pentry. Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB.

Rum 112 Pentry (f.d. Damtoilette)

Rummet har enligt ritningen från 1935 utgjort tvättrum för toaletten i det intilliggande rummet. Det har på senare år gjorts om och ett pentry med skåp har installerats. Dörren mot rum 102 är vitmålad, smal och klädd med skivor. Den är inte ursprunglig men kan tänkas vara från 1950-tal med tanke på utformning och beslag.

Golvet är helt täckt med bråte och brandrester och kan inte dokumenteras.

Vägg och tak består av vitmålat skivmaterial med en enkel vit taklist. På en av väggarna finns en blåmönstrad tapet av senare typ.

Rum 113 Toalett

Rummet är en toalett och har en nyare dörr med ett äldre överljusfönster.

Golvet är skadat och täckt av

brandskadat bråte. Golvlisten är enkel och oprofilerad.

Väggarna är vitmålade och avdelade med en liten profilerad list.

Taket är täckt med vitmålad skivor och papp. Taklisten är enkel och vit.

Toalettstolen är av senare typ.

Överljus ovanför dörr mot toalett, rum 113
Foto: Fredrika Mellander Rönn, Tyréns AB

Rum 114 Trappa till plan 2

Trappan som är ursprunglig har trappsteg klädda med en matta av linoleum eller plast. Hela trappan är nedtill klädd med pärlspont och under trappan finns en liten skrubbsamt rum 109, tvättstuga. Trapppräcket är vitmålat och har en profilerad stolpe av samma typ som återfinns exteriört på farstukvisten och på den infällda verandan. Räckeståndarna är kvadratiska med en profilerad överligger.

Väggarna och taket är täckta med vitmålad pärlspont, med en hålkälskaklist.

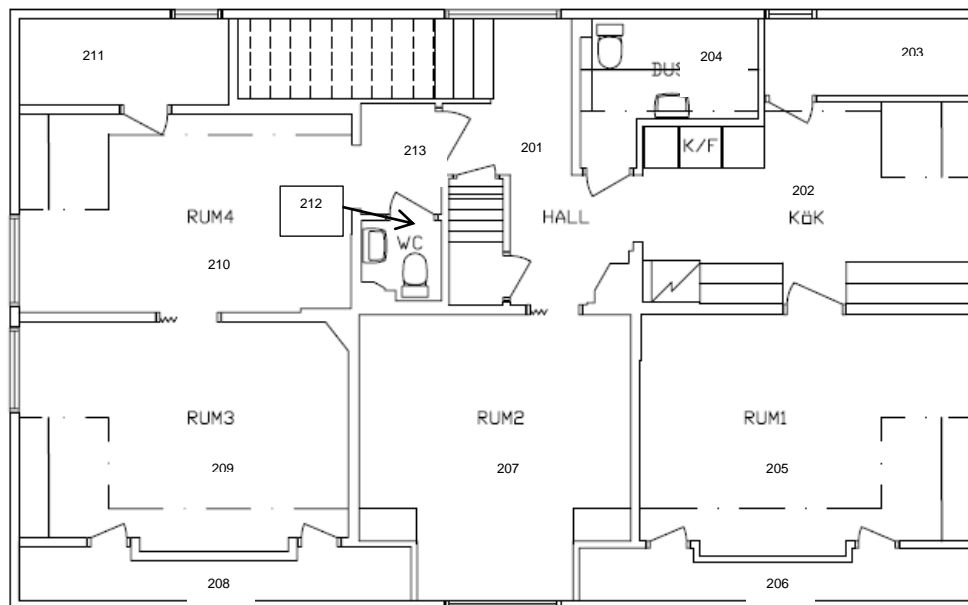

Profilerad trappstolpe
Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB

Trappa upp till plan 2
Foto: F. Mellander Rönn, Tyréns AB

Plan 2

Befintlig planlösning plan 2. Numrering tillagd för att underlätta inventering. Källa: Relationshandling plan 2. 2008-09-01.

Rum 201 Övre hall

Rummet fungerar som hall på plan 2 och är väldigt brandskadat.

Under trappan till vindsplanet finns en liten skrub.

Väggar och tak är klädda med pärlspontpanel.

Golvsockeln är av äldre profilerad typ.

*Pärlspont och profilerad golvsockel i rum 201
Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB*

Brandskadad pärlspontpanel på vägg och i tak i övre hall, rum 201. Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB

Rum 202, brandskadat kök,
Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB

Rum 204 brandskadade väggar och bjälklag
Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB

Rum 205 Sovrum

Sovrum med takkupa och snedtak.

Golvet är täckt med en grön plastmatta och har en enkel vit golvsockel av senare typ.

Väggar och tak är av skivmaterial och vitmålade.

Dörr och fönsterfoder är vitmålade och av senare typ.

Under fönstret mot sydöstra gaveln finns en äldre sektionsradiator, troligtvis 1940- till 1950-tal.

Rum 202 Kök

Rummet var före branden kök men är nu helt och hållet sönderbränt.

Tak och väggar kan antas ha varit täckta med pärlspont.

Golvet är för sönderbränt för att dokumentera.

Rum 203

Rummet fungerade innan branden som förråd och skafferier till köket men är idag helt utbränt.

Inga ytor kan dokumenteras.

Rum 204 Badrum

Fungerade före branden som badrum och toalett men är idag helt utbränt.

Väggar och tak kan antas ha varit täckta med pärlspontpanel.

Rum 205 sovrums med fyllningsdörrar till kattvind.
Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB

Dörr till kattvind i rum 206
Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB

Rum 206 Kattvind

Kattvind med två dörrar till rum 205.

De två dörrarna som är likadana är av fyllningstyp med två fyllningar vardera. De är vitmålade och troligtvis ursprungliga med bevarade beslag och lås.

Väggar och tak utgörs av trärena brädor.

Golvet består av plastmatta på brädgolv.

Rum 207 Vardagsrum

Fungerade tidigare som vardagsrum men är nu helt utbränt.

Inga ytor kan dokumenteras

Rum 208 Kattvind

Kattvind med två dörrar till rum 209.

De två dörrarna som är likadana är av fyllningstyp med två fyllningar vardera. De är vitmålade och troligtvis ursprungliga med bevarade beslag och lås.

Väggar och tak utgörs av trärena brädor.

Golvet består av plastmatta på brädgolv.

Äldre profilerad golvsockel i rum 209
Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB

Rum 209 Sovrum

Sovrum med takkupa och snedtak.

Taket är vitmålat och har en äldre profilerad taklist.

Väggarna är vitmålade.

Golvet är täckt med en plastmatta och har en äldre profilerad sockel.

Dörren mot rum 210 är äldre men inte ursprunglig, troligtvis 1930- till 1950-tal.

Fönster- och dörrfoder av senare typ.

Under fönstret mot den nordvästra gaveln finns en äldre sektionsradiator, troligtvis 1940- till 1950-tal.

Rum 210 Sovrum

Sovrum med takkupa och snedtak.

Väggar och tak är vitmålade med samma sorts äldre profilerade listverk som i rum 209.

Golvet består av ett senare laminatgolv i träimitation.

I ett av rummets hörn finns fast inredning i form av en hylla med fyra plan. Troligtvis inte ursprunglig men den kan vara från 1930- till 1950-tal.

Fönster- och dörrfoder av senare typ.

Under fönstret mot den nordvästra gaveln finns en äldre sektionsradiator, troligtvis 1940- till 1950-tal.

Äldre profilerad taklist rum 210
Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB

Rum 211 Klädkammare

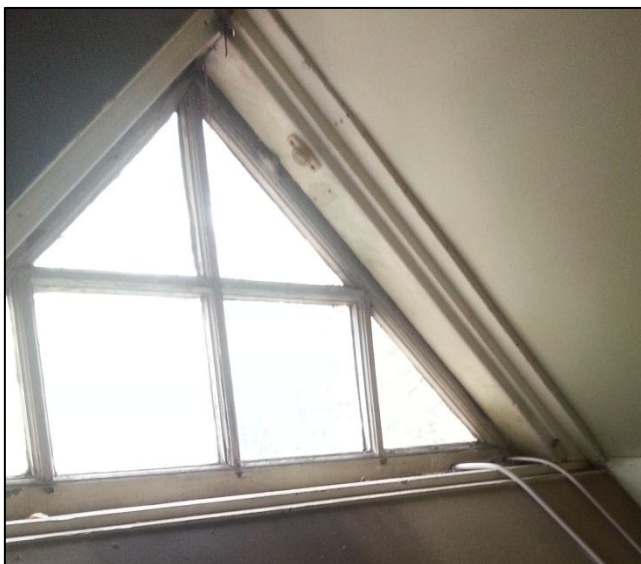
Skrubb med snedtak och takkupa mot nordvästra hörnet av huset.

Taket består av skivor där snedtaget är grönmålat och delen med takkupan är vitmålat. Ingen taklist.

Väggarna har en bröstning klädda med en grov väv som fästs med bruna trälistor. Resterande del av väggen är vitmålad under takkupan och grönmålad under snedtaget.

Golvet består av en blå- och vitrutmönstrad plastmatta, troligen från 1950- till 1960-tal.

Golvsockel är enkel och grov av äldre typ.

Spröjsat fönster i liten takkupa rum 211
Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB

Bröstning med grov väv rum 211
Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB

Rum 212 Toalett

Toalett med senare toalettstol och handfat.

Väggar och tak är vitmålade med en vit hålkälstaklist.

Golvet är klinkerplattor av senare typ med en enkel vit äldre golvsockel.

Rum 213

Väggar och tak är vitmålade.

Golvet består av en platsmatta.

Lister och socklar är samtliga av senare typ.

Vind

Vinden är mycket brandskadad.

Ytskick är för skadade för att dokumentera.

Trappan upp till vinden är ursprunglig med trappsteg av trä.

Trappa upp till vind
Foto: Jonas Sundwall, Tyréns AB

Källare

Ritningar över källaren saknas i dagsläget. Källaren har sin ingång via en trappa på byggnadens sydöstra gavel och består av sex rum. Rummen är av olika storlek och utgör tillsammans en yta som täcker ca två tredjedelar av huset hela längd. Den resterande delen är outgrävd och fungerar som krypgrund.

Ytterdörren som leder in till källaren är av 1950-talstyp med karosseripanel och ett kvadratisk fönster upptill. Innerdörrarna består till största del av gråmålade 1950-talsdörrar i trä med undantag för en sentida modern ståldörr.

Hela källaren har omålade betonggolv, väggarna som är uppförda av natursten och betong är putsade och vitmålade. I två av rummen finns golvbrunnar. I ett av rummen finns en lucka till krypgrunden, i ett annat en äldre belysningsarmatur.

*Entrén till källaren samt äldre armatur och strömbrytare av bakelit i källaren.
Foto: Fredrika Mellander Rönn, Tyréns AB*

Kulturhistoriska värden

Saltsjöbanan invigdes 1893 och har enligt Nacka kommuns kulturmiljöprofil en viktig roll med bl.a. betydande symbolvärden. Banan har haft stor betydelse för Nackas bebyggelseutveckling genom de villasamhällen och industrier som tidigt växte fram utmed järnvägen.

Stationshuset i Igelboda uppfördes 1913 i samband med att Saltsjöbanan under 1910-talet utvidgades med sträckan Igelboda-Solsidan och blev därmed en ny knutpunkt på banan. På grund av Igelboda stations placering, där banan delar sig, sker här många byten och stationen har till följd av detta under hundra år varit en levande plats där många resande stannat till. Många människor har en relation till stationsbyggnader, i synnerhet vid en förgreningsstation som Igelboda. Stationsbyggnaderna är betydelsefulla järnvägshistoriska uttryck och har även identitetsskapande värden för de platser och samhällen som de tillhör.

Byggnaden är tidstypisk med arkitektoniska värden. Utformningen i nationalromantisk stil med höga valmade sadeltak och småspröjsade fönster, som starkt påminner om en del andra stationer längs banan, kan också på ett bra sätt bidra till en förståelse kring hur det tidiga 1900-talets stationsbyggnader utformades.

Ett flertal stationer längs Saltsjöbanan har brunnit eller byggts om; Tattby station brann 1975, Neglinge 1980. Storängens station är delvis ombyggd och Solsidans station är idag restaurang. Igelboda är den av arkitekten Gustaf Hugo Sandbergs stationer som bäst bevarat exteriörens huvuddrag.

Gällande skydd

Nacka kommuns Kulturmiljöprogram är ett politiskt antaget dokument som redovisar miljöer och enskilda byggnader som räknas till kommunens mest värdefulla ur kulturhistorisk synvinkel.

Under rubriken *Villasamhällen vid järnvägen* omnämns de flesta stationshus som ligger längs Saltsjöbanan däribland också Igelboda stationshus. Här beskrivs kommunens förhållningsätt till Saltsjöbanan i stort men också värdet av miljöerna kring banan och stationsbyggnaderna. Följande riktlinjer gäller för stationsmiljöerna:

"Alla förändringar ska föregås av omsorgsfull och kvalificerad projektering så att kulturvärden beaktas när det gäller stationsmiljöer, enskilda byggnader och anslutande kulturmiljöer."

"Äldre stationsbyggnader från perioden 1890-1940 har höga bevarandevärden och respekteras i estetisk/rumslig funktion, proportioner, fasadfärg, tak samt byggnadsdetaljer som fönster, panel, utsmyckningar och räcken. Inför bygglovsprövning kan antikvarisk medverkan krävas."

Då Igelboda station bedöms vara en kulturhistoriskt särskilt värdefull byggnad är PBL 8 kap 13 § tillämplig:

PBL 8 kap 13 §. En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas.

Kulturhistoriskt värdefulla byggnadsdelar

Följande byggnadsdelar har bedömts vara kulturhistoriskt värdefulla, vissa delar är dock skadade av brand och släckningsarbete. Se respektive rum för mer information.

Ursprunglig stomme, med tillhörande planlösning, rumssamband och rumsvolymer

- Rester av ursprunglig planlösning med tillhörande dörr- och fönsteröppningar.
- Samtliga originalväggar (se ritningar sid. 9).
- Indragen öppen veranda i byggnadens södra hörn.
- Förstukvist på den nordvästra gaveln.
- Murstockar med kaminnischer.
- Rumshöjd och volymer (ursprungliga).
- Plankstommen.
- Takkonstruktion/bjälklag.
- Ursprungliga brädgolv.
- Trappa till övervåningen med räcke och profilerad stolpe.
- Vindstrappa.
- Källartrappa.
- Källare med putsade naturstensväggar.

Exteriör

- Sockeln murad av natursten.
- Fasaden med liggande panel på förvandring med vita foder och listverk.
- Ursprungliga entrédörrar.
- Källardörr från 1950-talet.
- Verandaräcken och profilerade stolpar.
- Ursprungliga småspröjsade okopplade fönster med tillhörande snickerier och beslagning.
- Spröjsade källarfönster.
- Fönster till biljettlucka.
- Det branta valmade sadeltaket taket med utskjutande takfot täckt med tvåkupigt lertegel.
- Takfot klädd med vitmålad pärlspontpanel.
- Skorstenar, dock ombyggda.
- Takkupor, dock ombyggda.
- En mindre, ursprunglig takkupa.
- Trädäck framför stationshuset.
- En belysningsramatur av 1950-talstyp på husets baksida.
- Skylt "Igelboda" mot spåren.

Stomkomplement och ursprunglig och/eller äldre fast inredning

- Ursprungliga fyllningsdörrar med tillhörande beslagning, även vinds- och garderobsdörrar.
- Profilerade dörrfoder.
- Profilerade fönsterfoder.
- Profilerade golvsocklar.
- Profilerad bröstpanel
- Pärlspont i tak.
- Hålkälslistor.
- Fast skåpsinredning i rum 103, från 1940-1950-tal.
- Källardörrar från 1940-1950-tal.

Ursprungliga ytskikt

- Linoleummatta i rum 104.
- Klinkergolv i rum 102, 1940-1950-tal.
- Eventuella dolda originalytskikt.

Installationer

- Äldre strömbrytare och teknisk utrustning.
- Äldre sektionsradiatorer.

Underlag

Landgren, Kennet. Saltsjöbanan 100 år.

Nacka Kommun kulturmiljöprogram.

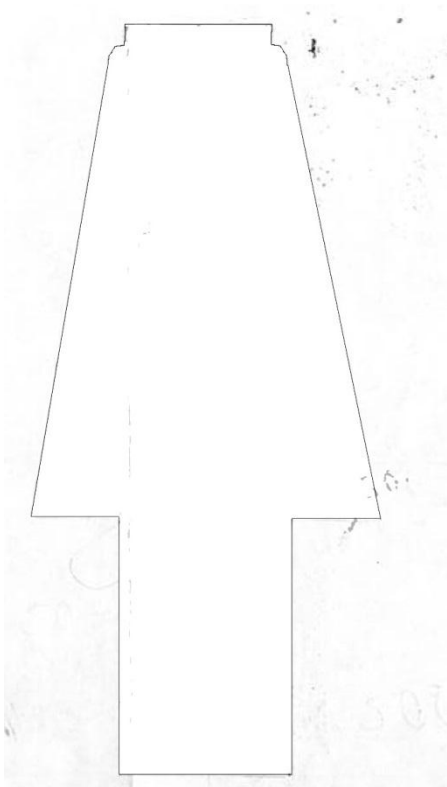
(http://infobank.nacka.se/Ext/Bo_Bygga/planer_program/kulturmiljoprogram.pdf)

Nacka kommuns lokalhistoriska bildarkiv.

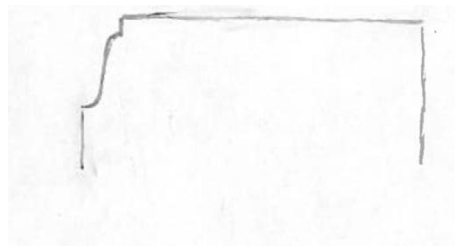
(<http://mediabank.nacka.se:81/lokalhistoriska/ng/autologin.jsp>)

Ritningar. Relationshandlingar som tillhandahållits av beställaren.

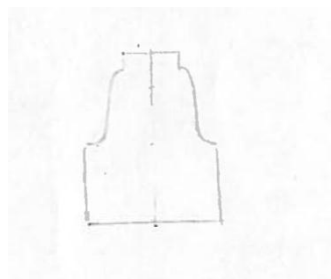
Bilaga 1

Skiss mittpost spröjsat fönster 1:1

Skiss fönsterbåge spröjsat fönster 1:1

Skiss fönsterspröjs 1:1

Skiss fönsterfoder rum 104 1:1

